

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) 1999'da yaptığı tanıma göre; çocuğun sağlık, büyüme ve gelişmesini olumsuz olarak etkilenmesine neden olan her türlü fiziksel ve/veya duygusal, cinsel, ihmal veya ihmale neden olacak ticari reklam amaçlı ya da diğer bütün etkileme şekilleri de dâhil olmak üzere her türlü tutum ve davranışlara maruz kalmasıdır (Krug ve ark., 2003:9).

FİZİKSEL İSTİSMAR

Bir erişkinin itaati sağlama, cezalandırma ya da öfke boşaltma amacı ile elle ve/veya aletle çocuğun vücudunun herhangi bir yerine iz bırakmayacak şekilde şiddet uygulayarak çocuğa bir zarar verilmesidir. Bu dövülme, yanma, ısırılma vb. yollarla olabilir (SHÇEK, 2009).

DUYGUSAL İSTİSMAR

Çocuk ve ergenin kendisini (bedenini ve kişiliğini) olumlu biçimde algılamasını, değerlendirmesini ve geliştirmesini engelleyici her türlü olumsuz uyarıyı kullanmayı, onu duygusal boyutta etkileyecek her türlü davranışı sergilemeyi (Aydın, 1997; Kulaksızoğlu, 2005), kasten acı çekmesine neden olmayı, zihinsel kötü muameleyi ve çocuğun duygusal iyi ruh halini tehlikeye atmayı içeren davranışlar, duygusal istismar olarak ele

alınmaktadır (Trickett ve ark., 2009).

İHMAL

Çocuğun temel ihtiyaçlarının ve bakımının (yemek, giyecek, ev, sağlık ve danışma) ana babası veya ona bakan kişi tarafından yerine getirilmemesi olarak da tanımlanabilir (Polat, 2001).

CİNSEL İSTİSMAR

Çocuğun kendisinden en az 4 yaş büyük bir kişi tarafından; çocuğun isteği olsun ya da olmasın, cinsel amaçlı her türlü süistimal edilmesi (cinsel organlarının ellenmesi, müstehcen sözler söylenmesi, cinsel fuhuşta kullanılması, çocuğa pornografik materyal izlettirilmesi, teshircilik vb.) cinsel istismar olarak ifade edilmektedir.

Ülkemizde ve dünyada kızlar erkeklere oranla daha çok istismar edilmekte ve istismar edenler ise genellikle erkek ve çocuğun tanıdığı kişilerden oluşmaktadır (Çeçen, 2007). İstismarcıların çoğunluğu 20-40 yaşları arasında erkeklerdir (Jain, 1999).

İSTİSMARIN ETKİLERİ

Çocukluk döneminde karşılaşılan istismar yaşantısı hangi istismar türü (fiziksel, duygusal, cinsel istismar ve ihmal) olursa olsun kişinin hem çocukluk döneminde hem de yetişkinlik döneminde bedensel, ruhsal, sosyal ve akademik başarısını olumsuz bir biçimde etkilemektedir. Bu yıkıcı etkilerden bir kısmı aşağıda belirtilmiştir.

Benlik saygısının azalması	İlaç ve madde bağımlılığı
Psikososyal travma	Kronik sağlık problemleri
Çalışmama durumu	Posttravmatik stres
Öğrenme problemleri	Anhedoni (daha önceki mutlu olduğu aktivitelerden zevk alamaması)
Düşük okul başarısı	
Sorunlarını şiddetle çözme	
Suç davranışı gösterme	Çaresizlik ve umutsuzluk
Saldırgan davranışlar	Depresif ruh hali
Okuldan atılma	İçe kapanma
Okuldan kaçma	Özkiyım girişiminde bulunma
Evden kaçma	Boy kısalığı
Antisosyal davranışlar	Hijyen azlığı
Tikler	HIV taşıyıcısı olma riski
Uyku bozukluğu	Çocuğun cildinde (çürük, sıyrık, yara, yanık ve haşlanma izi), İskelet yapısında ya da iç organlarda (beyin travması, iç kanama ya da organların yırtılması gibi) yaralanmalar..
Yeme bozukluğu	
Cinsel ve kişisel ilişkiler kuramama	
Kayıp bozuklukları	
Konuşma bozukluğu	

**! ÇOCUK İSTİSMARI BİR SUÇTUR. BU SUÇA
ORTAK OLMAYIN
ÇOCUKLARINIZA İSTİSMARDAN KORUNMA
YÖNTEMLERİNİ ÖĞRETİN**

- Çocuğunuza ev adresinizi ve telefon numaranızı öğretin. Kaybolursa kime başvurması gerektiğini öğretin.
- Tanımadığı kişilerden sakınması gerektiğini öğretin.
- Çocuğunuzun halka açık yerlerde tuvalete tek başına ve ebeveyni dışında biriyle gitmesine izin vermeyin.
- Arabada yalnız bırakmayın.
- Çocuğunuzun nerede olduğunu, daima bilin.
- Arkadaşlarını ve arkadaşlarının ailelerini tanıyın.
- Aktivitelerine siz de katılın.
- Çocuğunuza, kimlerin evine gidebileceğini açıkça ve çok net söyleyin.
- Size ulaşamadığı takdirde nereye gidebileceğini, hangi komşuda kalabileceğini öğretin.
- Çocuğunuz, biri ile bir arada olmak istemiyorsa, o kişiden rahatsız oluyorsa, nedenini öğrenin. O kişi çok yakınınız bile olsa...
- Kim olursa olsun, biri çocuğunuza gereğinden fazla ilgi gösteriyorsa, bu duruma dikkat edin.
- Çocuğunuzla cinsellik hakkında konuşun, vücudunun özel yerlerini anlatın.
- İyi dokunma ve kötü dokunma hakkında bilgi verin.
- Biri çocuğunuza istemediği bir şekilde dokunursa, hayır demesini, yardım istemesini öğretin.

- Çocuğunuzun gerçek ya da hayali korku ve endişelerini azımsamayın, dikkate alın.
- Çocuğunuzun dinleyin, izleyin ve etkili bir iletişim kurun.
- Sevginizi ifade edin, sarılın, öpün
- Onu onayladığınızı ve kabul ettiğinizi anlatın
- Çocuğunuzla kaliteli - çocuğun da hoşuna gidecek şekilde - zaman geçirin
- Çocuğunuzun gereksinimlerini göz ardı etmeyin, sağlayabilmek için çaba sarf edin

Yardım Alabileceğiniz Birimler:

- Baroların Çocuk Hakları Komisyonları
- Cumhuriyet Savcılığı ve Çocuk Mahkemeleri
- Çocuk İzlem Merkezi (ÇİM) - Tıp Fakültesi'nde
- Emniyet Birimleri
- Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü -
- Alo 183
- Rehberlik ve Araştırma Merkezi

KAYNAKÇA:

- Aydın, B. (1997), *Çocuk ve Ergen Psikolojisi*, İstanbul: Marmara Üniversitesi Vakfı Yayınları No:1.
- Çeçen, A.R. (2007), "Çocuk Cinsel İstismarı: Sıklığı, Etkileri ve Okul Temelli Önleme Yolları", *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, c.4, S.1, ss.1-17.
- Jain, A. (1999), "Emergency department evaluation of child abuse", *Emergency Medicine Clinics of North America*, c.17, S.3, ss.575-593.
- Krug, E.G; Dahlberg, L.L; Mercy, J.A; Zwi A.B. ve Lozana R. (2003), *World Report on Violence and Health*, World Health Organization, Geneva.
- Kulaksızoğlu, A. (2005), *Ergenlik Psikolojisi*, İstanbul: Remzi Yayınları.
- Polat, O. (2001), *Çocuk ve Şiddet*, (1.Basım), İstanbul: Der Yayınları.
- Şimşek, S. (2010), "Ergenlerde davranış problemleri, anne-babadan ve öğretmenlerden algılanan duygusal istismarın incelenmesi", *Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi*, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Trickett, P.K; Mennen, F.E; Kim, K; Sang, J. (2009), "Emotional abuse in a sample of multiply maltreated, urban young adolescents: Issues of definition and identification", *Child Abuse and Neglect*, c.33, ss.27-35.
- <http://www.shcek.gov.tr> (2009), [12.06.2009].
- <http://www.cbgd.org.tr> (2015), [21.12.2015].

ÇOCUK İHMAL VE İSTİSMARI (VELİ BROŞÜRÜ)

Kale Başaranlar Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi
Rehberlik Servisi